Đại Kinh Xóm Ngựa (Mahāassapura Sutta)

Kinh Trung Bộ (VNC PHVN, 2020)

39. ĐẠI KINH XÓM NGựA (Mahãassapura SuttdỲ

415. Như vầy tôi nghe. Một thời, Thế Tôn ở giữa dân chúng Aồga (Ương-già)5 tại một xã ấp của dân chúng Aồga tên là Assapura. Lúc bấy giờ, Thế Tôn gọi các Tỷ-kheo: Này các Tỷ-kheo! - Thưa vâng, bạch Thế Tôn. TÍ ~ FT7 í ĩ . 4 r-Ti- r m /\ .[r-ni /K rr^
• 1 . Những Ty~kheo ay vang đáp The Ton. The Ton nói như sau: Sa-môn! Sa-môn! Này các Tỷ-kheo, dân chúng biết các ông là vậy. Và nếu các ông được hỏi: "Các ông là ai?" Các ông phải tự nhận: "Chứng tôi là Sa-môn.^, Này các Tỷ-kheo? các ông đã được danh xưng như vậy? đã tự nhận là như vậy, thì này? các Tỷ-kheo, các ông phải tự tu tập như sau: "Chúng ta sẽ thọ trì và thực hành những pháp tác thành Sa-môn, những pháp tác thành Bà-la-môn. Như vậy9 danh xưng này của chúng ta mới chơn chánh và sự tự nhận này của chúng ta mới như thật. Và những đồ cúng dường mà chúng ta thọ hưởng như y phục, đô ăn khât thực, sàng tọa, dược phâm trị bệnh mới có được kết quả lớn5 lợi ích lớn cho chúng ta. Và chúng ta xuất gia không thành vô dụng, có kết quả, có thành tích." 416. Này các Tỷ-kheo, thế nào là các pháp tác thành Sa-môn5 và các pháp tác thành Bà-la-môn? "Chúng ta sẽ thành tựu tàm quy"như vậy, này các Tỷ- kheo? các ông phải tu tập. Này các Tỷ-kheo, các ông có thể khởi lên ý kiến: "Chúng ta đã thành tựu tàm quý đên mức độ này, như vậy là vừa đủ; đên mức độ này, như vậy đã làm xong. Chúng ta đã đạt được mục đích Sa-môn hạnh. Chúng ta không có gì phải làm hơn nữa." Và cho đên mức độ ây? các ông có thê tự thỏa mãn. Này các Tỷ-kheo? Ta khuyến cáo các ông. Này các Tỷ-kheo, Ta tuyên bố cho các ông: Khi các ông hướng đến mục đích Sa-môn hạnh, chớ có từ bỏ mục đích này, khi đang còn công việc đáng phải làm hơn nữa. 417. Này các Tỷ-kheo? thế nào là công việc đáng phải làm hơn nữa? 'Thân hành chúng ta phải được thanh tịnh, minh chánh, cởi mở, không có tỳ vết, che giấu. Nhimg chúng ta không vì thân hành thanh tịnh ấy, khen mình, chê ngu&i."

1 Xem M.l. 175, 220, 271, 339, 400, 513; II. 29, 157, 214; III. 1, 29, 280; D. I. 47, 87, 111, 127, 150, 159, 161,178,204,211,214,224,235; 5. IV 32,103,110,177.1.113; II. 16, 29,153,205; III. 93,161; V. 201, 263, 347. Kinh tương đương trong bộ Trung A-hàm kinh ía Mã ấp kỉnh (T.01. 0026.182. 0724c 17). Tham chiếu: Tăng.(L02. 0125.49.8. 0801C14).

298 KINH TRUNG Bộ

Như vậy, này các Tỷ-kheo5 các ông cân phải tu tập. Này các Tỷ-kheo5 các ông có thể khởi len ý kiến: "Chúng ta đã thành tựu tàm quý, thân hành chúng ta thanh tịnh, đến mức độ này, như vậy là vừa đủ; đến mức độ này, như vậy đã làm xong. Chúng ta đã đạt được mục đích Sa-môn hạnh. Chúng ta không có gì phải làm hơn nữa." Và cho đến mức độ ấy, các ông có thể tự thỏa mãn. Này các Tỷ-kheo, Ta khuyến cáo các ông. Này các Tỷ-kheo5 Ta tuyên bố cho các ông: Khi các ông hướng đến mục đích Sa-môn hạnh, chớ có từ bỏ mục đích này, khi đang còn công việc đáng phải làm hơn nữa. 418. Này các Tỷ-kheo? thế nào là công việc đáng phải làm hơn nữa? "Khẩu hành chúng ta phải được

thanh tịnh, minh chánh, cởi mở5 không có tỳ vết, che giấu. Nhimg chúng ta không vì khẩu hành thanh tịnh ấy? khen mình, chê nguòi.” Như vậy, này các Tỷ-kheo, các ông cần phải tu tập. Này các Tỷ-kheo? các ông có thể khởi lên ý kiến: "Chúng ta đã thành tựu tàm quý, thân hành chúng ta thanh tịnh? khẩu hành thanh tịnh, đến mức độ này5 như vậy là vừa đủ; đến mức độ này, như vậy đã làm xong. Chúng ta đã đạt được mục đích Sa-môn hạnh. Chúng ta không có gì phải làm hơn nữa.” Và cho đến mức độ ấy, các ông có thể tự thỏa mãn. Này các Tỷ-kheo, Ta khuyến cáo các ông... (như trên)... khi đang còn công việc đáng phải làm hơn nữa. 419. Này các Tỷ-kheo5 thế nào là công việc đáng phải làm hơn nữa? “V hành chúng ta phải được thanh tịnh? minh chánh, cởi mở, không có tỳ vết, che giấu. Nhưng chúng ta không vì ý hành thanh tịnh ấy, khen mình, chê ngtròi." Như vậy, này các Tỷ-kheo, các ông cần phải tu tập. Này các Tỷ-kheo, các ông có thể khởi lên ý kiến: "Chúng ta đã thành tựu tàm quý, thân hành chúng ta thanh tịnh, khẩu hành thanh tịnh và ý hành thanh tịnh, đến mức độ này5 như vậy là vừa đủ... (như trên).^ Và cho đen mức độ ấy, các ông có thể tự thỏa mãn. Này các Tỷ-kheo? Ta khuyến cáo các ông... (như trên)*., khi đang còn công việc đáng phải làm hơn nữa. 420. Này các Tỷ-kheo, thế nào là công việc đáng phải làm hơn nữa? "Sanh mạng chúng ta phải được thanh tịnh? minh chánh, cởi mở? không có tỳ vết, che giấu. Nhưng chúng ta không vì sanh mạng thanh tịnh ấy, khen mình, chê người.,, Như vậy, này các Tỷ-kheo, các ông cân phải tu tập. Này các Tỷ-kheo, các ông có thể khởi lên ý kiến: "Chúng ta đã thành tựu tàm quý? thân hành chúng ta thanh tịnh, khâu hành thanh tịnh, ý hành thanh tịnh, sanh mạng thanh tịnh, đến mức độ này như vậy là vừa đủ... (như trên).^, Và cho đến mức độ ấy, các ông có thể tự thỏa mãn. Này các Tỷ-kheo? Ta khuyến cáo các ông... (như trên)... khi đang còn công việc đáng phải làm hơn nữa. 421. Này các Tỷ-kheo, thê nào là các công việc dáng phải làm hơn nữa? "Chúng ta phải hộ trì các căn. Khi măt thây săc, không năm giữ tướng chung, không năm giữ tướng riêng. Những nguyên nhân gì khiên con măt không được chế ngự, khiến tham ái, ưu bi, các ác, bất thiện pháp khởi lên, chúng ta sẽ tự chế ngự nguyên nhân ấy, hộ trì con mắt, thực hành sự hộ trì con mắt. Khi tai nghe

tiêng... mũi ngửi hương... lưỡi nêm vị... thân cảm xúc..* ý nhận thức các pháp, không nắm giữ tướng chung, không nắm giữ tướng riêng. Những nguyên nhân gì khiến ý căn không được chế ngự, khiến tham ái? ưu, bi, các ác, bất thiện pháp khởi lên, chúng ta sẽ tự chế ngự nguyên nhân ấy, hộ trì ý căn, thực hành sự hộ trì ý can/9 Như vậy, này các Tỷ-kheo, các ông cần phải tu tập. Này các Tỷ-kheo, các ông có thể khởi lên ý kiến: "Chúng ta đã thành tựu tàm quý, thân hành chúng ta thanh tịnh, khẩu hành thanh tịnh, ý hành thanh tịnh, sanh mạng thanh tịnh và các căn đã được hộ trì, đến mức độ này, như vậy là vừa đủ... (như trên).,^ Và cho đến mức độ ấy? các ông có thể tự thỏa mãn. Này các Tỷ-kheo, Ta khuyến cáo các ông... (như trên)... khi đang còn công việc đáng phải làm hơn nữa. 422. Này các Tỷ-kheo? thế nào là các công việc đáng phải làm hơn nữa? "Chúng ta phải biết tiết độ trong ăn uống, với chánh tư duy, chúng ta thọ thực, không phải để vui đùa? không phải để đam mê, không phải để trang sức, không phải để tự làm đẹp mình, mà chỉ để thân này được sống lâu và được bảo dưỡng, đê

thân này khỏi bị thương hại, để hỗ trợ Phạm hạnh, nghĩ rằng: Như vậy chúng ta diệt trừ các cảm thọ cũ và không cho khởi lên cảm thọ mới và chúng ta sẽ không có lỗi lầm, sống được an Như vậy, này các Tỷ-kheo? các ông cần phải tu tập. Nhimg này các Tỷ-kheo, các ông có thể khởi lên ý kiến: "Chúng ta đã thành tựu tàm quý, thân hành chúng ta thanh tịnh, khẩu hành thanh tịnh, ỵ hành thanh tịnh5 sanh mạng thanh tịnh và các căn đã được hộ trì, ăn uống có tiết độ, đến mức độ này, như vậy là vừa đủ... (như tren)/9 Và cho đến mức độ ấy, các ông có thể tự thỏa mãn. Này các Tỷ-kheo, Ta khuyến cáo các ông... (như trên)... khi đang còn công việc đáng phải làm hơn nữa. 423. Này các Tỷ-kheo, thế nào là các công việc đáng phải làm hơn nữa? "Chúng ta phải chú tâm cảnh giác. Ban ngày đi kinh hành [hay] trong lúc ngồi, chúng ta phải tẩy sạch tâm tư khỏi các pháp chướng ngại. Ban đêm canh một đi kinh hành [hay] trong lúc ngồi, chúng ta phải tẩy sạch tâm tư khỏi các pháp chướng ngại. Ban đêm canh giữa, chúng ta phải nằm dáng nằm con sư tử,2 nghiêng bên hông tay phải, một chân đặt trên chân kia, chánh niệm tỉnh giác, tâm nghĩ đến lúc thức dậy lại. Ban đêm canh đầu thức dậy, đi kinh hành [hay] trong lúc ngồi, chúng ta phải tẩy sạch tâm tư khỏi các pháp chướng ngại." Như vậy5 này các Tỷ-kheo, các ông cần phải tu tập. Nhưng này các Tỷ-kheo? các ông có thể khởi lên ý kiến: "Chúng ta đã thành tựu tàm quý, thân hành chúng ta thanh tịnh, khẩu hành thanh tịnh, ý hành thanh tịnh, sanh mạng thanh tịnh, các căn đã được hộ trì, ăn uống có tiết độ5 chú tâm cảnh giác, đến mức độ này, như vậy là vừa đủ... (như trên).^ Và cho đến mức độ ấy, các ông có thể tự thỏa mãn. Này các Tỷ-kheo, Ta khuyến cáo các ông... (như trên)... khi đang còn công việc đáng phải làm hơn nữa. 424. Này các Tỷ-kheo, thế nào là các công việc đáng phải làm hơn nữa?

2 MA. II. 316 đề cập đến 4 cách nằm: Cách nằm của người tham dục, cách nằm của loài ngạ quỷ, cách nằm của con sư tử và cá^h nằm của Như Lai.

"Chiỉng ta phải chánh niệm tỉnh giác,3 khi đi tới, khi đi lui đều tỉnh giác; khi nhìn thẳng, khi nhìn quanh đều tỉnh giác; khi co tay, khi duỗi tay đều tỉnh giác; khi mang y kép5 bình bát, thượng ỵ đều tỉnh giác; khi ăn uống, nhai, nuốt đều tỉnh giác; khi đi đại tiện, tiểu tiện đêu tỉnh giác; khi đi dứng, năm9 thức, nói, yên lặng đều tỉnh giác.” Như vậy, này các Tỷ-kheo, các ông cần phải tu tập. Nhưng này các Tỷ-kheo, các ông có the khởi len ý kiến: "Chúng ta đã thành tựu tàm quý, thân hành chúng ta thanh tịnh5 khẩu hành thanh tịnh, ý hành thanh tịnh, sanh mạng thanh tịnh, các căn đã được hộ tri, ăn uống có tiết độ? chú tâm cảnh giác, chánh niệm tỉnh giác, đến mức độ này? như vậy là vừa đủ... (như trên).^, Và cho đến mức độ ấy5 các ông có thể tự thỏa mãn. Này các Tỷ-kheo, Ta khuyến cáo các ông... (như trên)... khi đang còn công việc đáng phải làm hơn nữa. 425. Này các Tỷ-kheo, thế nào là các công việc đáng phải làm hơn nữa? Ở đây, này các Tỷ-kheo, Tỷ-kheo lựa một chỗ thanh vắng, tịch mịch như khu rừng, gốc cây, khe núi, hang đá5 bãi tha ma? lùm cây5 ngoài trời, đống rơm. Sau khi đi khất thực về và ăn xong, vị ấy ngồi kiết-già, lưng thẳng và an trú chánh niệm trước mặt. Vị ấy từ bỏ tham ái ở đời? sống với tâm thoát ly tham ái, gột rửa tâm hết tham ái. Từ bỏ sân hận, vị ấy sống với tâm không sân hận, lòng từ mẫn thương xót tất cả chúng hữu tình, gột rửa

tâm hết sân hận. Từ bỏ hôn trầm thụy miên, vị ấy sống thoát ly hôn trầm thụy miên, với tâm tưởng hướng về ánh sáng, chánh niệm tỉnh giác, gột rửa tâm hết hôn trầm thụy miên. Từ bỏ trạo cử hối tiếc, vị ấy sống không trạo cử hối tiếc, nội tâm trầm lặng, gột rửa tâm hết trạo cử hối tiếc. Từ bỏ nghi ngờ, vị ấy sống thoát khỏi nghi ngờ, không phân vân lưỡng lự5 gột rửa tâm hết nghi ngờ đối với thiện pháp. 426. Này các Tỷ-kheo? như một người mắc nợ4 liền làm các nghề nghiệp. Những nghề này được phát đạt, người ấy không những trả được nợ cũ, còn có tiền dư để nuôi dưỡng vợ. Người ấy nghĩ: "Ta trước kia mắc nợ nên làm các nghề nghiệp. Những nghề này được phát dạt, ta không những trả được những nợ cũ, còn có tiền dư để nuôi dưỡng vợ.95 Người ấy nhờ vậy được sung sướng, hoan hỷ. Này các Tỷ-kheo? như một người bị bệnh? đau đớn trầm trọng, ăn uống không tiêu, thể lực suy yếu. Sau một thời gian, người ấy khỏi bệnh, ăn uống tiêu thông, thể lực khôi phục. Người ấy nghĩ: “Ta trước kia bị bệnh, đau đợn trầm trọng, ăn uống không tiêu5 thể lực suy yếu. Nay ta khỏi bệnh, ăn uống tiêu thông5 thể lực khôi phúc." Người ấy nhờ vậy được sung sướng, hoan hỷ. Này các Tỷ- kheo, như một người bị nhôt trong ngục. Người ây sau một thời gian được khỏi tù tội, an lạc kiện toàn, tài sản không bị giảm tổn. Người ấy nghĩ: "Ta trước kia bị nhốt trong ngục? hay ta được khỏi tù tội? an lạc kiện toàn, tài sản không bị giảm tổn.,, Người ấy nhờ vậy được sung sướng, hoan hỷ. Này các Tỷ-kheo, như một người nô lệ? không được tự chủ5 lệ thuộc người khác, không được tự do đi lại. Người ấy sau một thời gian thoát khỏi cảnh nô lệ? được tự chủ9 không lệ thuộc

3MI. 57, 181. 4Q.I.71.

người khác, một người giải thoát, được tự do đi lại. Người ấy nghĩ: “Ta trước kia bị cảnh nô lệ? không được tự chủ, lệ thuộc người khác, không được tự do đi lại. Nay ta thoát khỏi cảnh nô lệ, được tự chủ, không lệ thuộc người khác, một người giải thoát, được tự do đi [ại.“ Người ấy nhờ vậy được sung sướng, hoan hỷ. Này các Tỷ-kheo? như một người giàu có,56nhiều tài sản, đang đi qua bãi sa mạc. Người ấy sau một thời gian đã đi khỏi bãi sa mạc ấy, đến đầu làng, yên ổn, không có nguy hiểm, tài sản không bị tổn giảm. Người ấy nghĩ: "Ta trước kia giàu c6, nhiều tài sản, đi qua bãi sa mạc. Nay ta đã đi qua khỏi bãi sa mạc ấy? yên ổn? không có nguy hiểm, tài sản không bị tổn giảm?5 Người ấy nhờ vậy được sung sướng, hoan hỷ. Cũng vậy, này các Tỷ-kheo, Tỷ-kheo tự mình quán năm triên cái chưa xả ly như món nợ5 như bệnh hoạn, như ngục tù, như cảnh nô lệ, như con đường qua sa mạc. Này các Tỷ-kheo, cũng như không mắc nợ5 như không bị bệnh tật, như được khỏi tù tội, như được tự do, như đến được đất lành yên ổn? này các Tỷ-kheo9 Tỷ-kheo quán năm triền cái khi chúng được diệt trừ. 427. Sau khi đã đoạn trừ năm triên cái này, những triên cái làm ô nhiêm tâm tư, làm yếu ớt trí tuệ/ vị ấy ly dục, ly ác, bất thiện pháp, chứng và trú Thiền thứ nhất, một trạng thái hỷ lạc do ly dục sanh, có tầm có tứ. Vị ấy thấm nhuần, tẩm ướt? làm cho sung mãn tràn đầy thân này với hỷ lạc do ly dục sanh, không một chỗ nào trên toàn thân không có hỷ lạc do ly dục sanh ấy thấm nhuần. Này các Tỷ-kheo? như một người hâu tăm lão luyện5 hay đệ tử người hâu tăm, sau khi rắc bột tắm trong thau bằng đồng? liền nhồi bột ây với

nước? cục bột tắm ấy được thấm nhuần nước ướt, nhào trộn với nước ướt, thấm ướt cả trong lẫn ngoài với nước, nhimg không chảy thành giọt. Cũng vậy, này các Tỷ-kheo, Tỷ-kheo thấm nhuần, tẩm ướt, làm cho sung mãn tràn đầy thân này với hỷ lạc do ly dục sanh, không một chỗ nào trên toàn thân không được hỷ lạc do ly dục sanh ấy thấm nhuần. 428. Lại nữa, này các Tỷ-kheo, Tỷ-kheo diệt tầm và tứ, chứng và trú Thiền thứ hai, một trạng thái hỷ lạc do định sanh, không tầm không tứ, nội tĩnh nhất tâm. Vị ấy thấm nhuần, tẩm ướt, làm cho sung mãn tràn đầy thân này với hỷ lạc do định sanh, không một chỗ nào trên toàn thân không được hỷ lạc do định sanh ấy thấm nhuần. Này các Tỷ-kheo9 ví như một hồ nước, nước từ trong dâng lên, phương Đông không có lỗ nước chảy ra, phương Tây không có lỗ nước chảy ra, phương Bắc không có lỗ nước chảy ra, phương Nam không có lỗ nước chảy ra, và thỉnh thoảng trời mưa lớn; suối nước mát từ hồ nước ấy phun ra, thấm nhuần, tâm ướt, làm cho sung mãn tràn đây hô nước ây với nước mát lạnh, không một chô nào của hô nước ây không được nước mát lạnh thâm nhuân. Cũng vậy, này các Tỷ-kheo, vị ấy thấm nhuần, tẩm ướt, làm cho sung mãn tràn đầy thân mình với hỷ lạc do định sanh, không một chỗ nào trên toàn thân không được hỷ lạc do định sanh thấm nhuần.

5D. I. 73. 6 Xem M. I. 181. Câu này khác với D. I. 73.

429. Lại nữa? này các Tỷ-kheo, Tỷ-kheo ly hỷ trú xả5 chánh niệm tỉnh giác, thân cảm sự lạc thọ mà các bậc Thánh gọi là xả niệm lạc trú, chứng và trú Thiền thứ ba. Vị ấy thấm nhuần, tẩm ướt, làm cho sung mãn tràn đầy thân này với lạc thọ khôíiệ có hỷ ấy, không một chỗ nào trên toàn thân không được lạc thọ không có hỷ ây thấm nhuân. Này các Tỷ-kheo? ví như trong hô sen xanh, hồ sen hồng9 hồ sen trắng, có những sen xanh, sen hồng hay sen trắng. Những bông sen ấy sanh trong nước, lớn lên trong nước, Idiông vượt khỏi nước, nuôi sống dưới nước? từ đầu ngọn cho đến gốc rễ đều thấm nhuần, tẩm ướt, tràn đầy thấu suốt bởi nước mát lạnh ấy5 không một chỗ nào của toàn thể sen xanh, sen hồng hay sen trăng không được nước mát lạnh ây thâm nhuân. Cũng vậy, này các Tỷ-kheo, Tỷ-kheo thấm nhuần, tẩm ướt, làm cho sung mãn tràn đầy thân này với lạc thọ không có hỷ ấy, không một chỗ nào trên toàn thân không được lạc thọ không có hỷ ấy thấm nhuần. 430. Lại nữa, này các Tỷ-kheo, Tỷ-kheo xả lạc xả khổ5 diệt hỷ ưu đã cảm thọ trước, chứng và trú Thiền thứ tư, không khổ không lạc, xả niệm thanh tịnh. Vị ây thâm nhuân toàn thân mình với tâm thuân tịnh, trong sáng, không một chỗ nào trên toàn thân không được tâm thuần tịnh, trong sáng ấy thấm nhuần. Này các Tỷ-kheo, ví như một người ngồi, dùng tấm vải trắnệ trùm dầu, không một chỗ nào trên toàn thân không được vải trăng ây che thâu. Cũng vậy, này các Tỷ-kheo, vị ấy ngồi9 thấm nhuần toàn thân mình với tâm thuần tịnh, trong sáng, không một chỗ nào trên toàn thân không được tâm thuần tịnh, trong sáng ấy thấm nhuần. 431. Với tâm định tĩnh, thuân tịnh, trong sáng, không câu nhiêm, không phiền não, nhu nhuyến, dễ sử dụng, vững chắc, bình tĩnh như vậy, vị ấy dẫn tâm, hướng tâm đến Túc mạng minh. Vị ây nhớ đến các đời sống quá khứ như một đời, hai đời9 ba đời, bốn đời5 năm đời, mười đời? hai mươi đời, ba mươi đời, bốn mươi đời, năm mươi đời? một trăm đời, một

ngàn đời, một trăm ngàn đời, nhiêu hoại kiếp, nhiêu thành kiếp5 nhiêu hoại và thành kiếp. Vị ây nhớ răng: "Tại chỗ kia, ta có tên như thế này, dòng họ như thế này, giai cấp như thế này, thọ khổ lạc như thế này, tuổi thọ đến mức như thế này. Sau khi chết tại chỗ kia, ta được sinh ra tại chỗ nọ. Tại chỗ ấy, ta có tên như thế n dòng họ như thế này, giai cấp như thế này, thọ khổ lạc như thế này, tuổi thọ đen mức như thế này. Sau khi chêt tại chỗ Ĩ1Q, ta được sanh ra ở dây." Như vậy, vị ây nhớ đên nhiêu đời sống quá khứ cùng với các nét đại cương và các chi tiết. Này các Tỷ-kheo5 ví như một người đi từ làng mình đến làng khác, từ làng ấy đi đến một làng khác nữa,7 và từ làng này lại trở vê làng của mình, nẹười ây nghĩ: "Ta từ làng của mình đi đến làng kia, nơi đây5 ta đã đứng như thê này, đã ngồi như thế này, đã nói như thế này, đã yên lặng như thế này. Từ nơi lànệ nọ? ta đã trở về làng của ta." Như vậy5 này các Tỷ-kheo, với tâm định tĩnh, thuân tịnh, trong sáng, không cấu nhiễm? không phiền não? nhu nhuyến, dễ sử dụng, vững chắc, bình tĩnh như

7 MA. II. 323 viết các ngôi làng này chỉ cho 3 lần tái sanh.

vậy, vị ấy dẫn tâm, hướng tâm đến Túc mạng minh. Vị ấy nhớ đến các đời sống quá khứ như một đời, hai đời... (như trên). Như vậy, vị ấy nhớ đến nhiều đời sống quá khứ cùng với các nét đại cương và các chi tiết. 432. Với tâm định tinh, thuân tịnh, trong sáng, không câu nhiêm, không phiền não, nhu nhuyến, dễ sử dụng, vững chắc, bình tĩnh như vậy5 vị ấy dẫn tâm, hướng tâm đến trí tuệ về sanh tử của chúng sanh. Vị ấy với Thiên nhãn thuần tịnh siêu nhân, thấy sự sống và chết của chúng sanh. Vị ấy biết rõ rằng chúng sanh, người hạ liệt, kẻ cao sang; người đẹp đẽ, kẻ thô xấu; người may mắn, kẻ bất hạnh đều do hạnh nghiệp của họ. Những chúng sanh làm những ác hạnh về thân, lời và ý? phỉ báng các bậc Thánh, theo tà kiến, tạo các nghiệp theo tà kiến; những người này9 sau khi thân hoại mạng chung, phải sanh vào cõi dữ, ác thú, đọa xứ, địa ngục. Còn những chúng sanh nào làm những thiện hạnh về thân, lời và ý5 không phỉ báng các bậc Thánh, theo chánh kiến, tạo các nghiệp theo chánh kiến; những người này? sau khi thân hoại mạng chung được sanh lên thiện thú? cõi trời, cõi đời này. Như vậy, vị ấy với Thiên nhãn thuần tịnh siêu nhân, thấy sự sống chết của chúng sanh. Vị ấy biết rõ rằng chúng sanh, người hạ liệt, kẻ cao sang; người đẹp đẽ, kẻ thô xấu; người may mắn, kẻ bất hạnh đều do hạnh nghiệp của họ. Này các Tỷ"kheo? ví như có hai nhà có cửa,8 và ở đây, một người có mắt đứng ở giữa, người này có thể thấy các người [khác] đi vào nhà, đi ra, đi qua, đi lại. Cũng vậy, này các Tỷ-kheo, vị ấy với Thiên nhãn thuần tịnh siêu nhân, thấy sự sống chết của chúng sanh. Vị ấy biết rõ rằng chúng sanh, người hạ liệt, kẻ cao sang... đều do hạnh nghiệp của họ. 433. Với tâm định tĩnh, thuân tinh, trong sáng, không câu nhiêm, không phiền não, nhu nhuyến, dễ sử dụng, vững chắc, bình tĩnh như vậy5 vị ấy dẫn tâm, hướng tâm đến Lậu tận trí. Vị ấy biết như thật: acĐây là khổ*9\ biết như thật: “Dây là nguyên nhân của khổ\ biết như thật: uĐây là sự diệt kh6”, biết như thật: "Đay là con đường đưa đến khổ diet”, biết như thật: “Dây là những lậu hoặc5\ biết như thật: "Đây là nguyên nhân của các lậu hoặc”, biết như thật: “Dây là sự đoạn trừ các lậu hoặc^? biết như thật: "Bây là con đường đưa đến sự diệt trừ

các lậu hoac.^ Nhờ hiểu biết như vậy9 nhận thức như vậy, tâm của vị ấy thoát khỏi dục lậu, thoát khỏi hữú lậu, thoát khỏi vô minh lậu. Đối với tự thân đã giải thoát như vậy? khởi lên sự hiểu biết: "Ta đã giải thoát." Vị ấy tuệ tri: “Sanh đã tận9 Phạm hạnh đã thành, những việc cần làm đã làm xong, sau đời hiện tại khônẹ có đời s6ng nào khác nữa.” Này các T*kheo, ví như tại dãy núi lớn có một hô nước, thuân tịnh, trong sáng, không câu nhiễm, một người có mắt, đứng trên bờ sẽ thấy con hến, con sò, những hòn dá, hòn sạn, những đàn cá bơi qua lại hay đứng một chỗ.9 Vị ấy nghĩ: "Dây là hồ nước thuần tịnh, trong sáng, không câu nhiêm. Đây là những con hên, con sò9 những hòn đá, hòn sạn, những đàn cá đang bơi qua lại hay đứng yên một ch6." Cũng vậy5 này

'MÀ. II. 323 viết đối mặt nhau. Ví dụ này giống ví dụM II. 21; III. 178 liên quan đến Thiên nhãn. 9 Như MIL 22; D. I. 84; 41. 9.

các Tỷ-kheo, Tỷ-kheo biết như thật: “Dây là kh§”...biết như thật: “Dây là con đường đưa đến sự diệt trừ các lậu ho^c." Nhờ hiểu biết như vậy, nhờ nhận thức như vậy, tâm của vị ấy thoát khỏi dục lậu, thoát khỏi hữu lậu, thoát khỏi vô minh lậu. Đối với tự thân đã giải thoát, vị ấy tuệ tri: "Sanh đã tận, Phạm hạnh đã thành, những việc cần phải làm đã làm xong, sau đời hiện tại không có đời sống nào khác nữa.” 434. Này các Tỷ-kheo5 Tỷ-kheo nhưyậy được gọi là Sa-môn, là Bà-la-môn? là vị đã tắm sạch sẽ, là vị đã biết và hiểu rõ, là bậc Hữu học (Sottiya), là bậc Thánh, là bậc A-la-hán. Này các Tỷ-kheo, như thế nào Tỷ-kheo là Sa-môn? Vị này đã làm cho dừng lại các ác, các pháp bất thiện, những pháp này ô nhiễm, đưa đến tái sanh, đáng sợ hãi? đem lại khổ quả, đưa đến sanh, gichết trong tương lai. Như vậy, này các Tỷ-kheo, Tỷ-kheo là Sa-môn. Và này các Tỷ-kheo, như thế nào Tỷ"kheo là Bà-la-môn? Vị này đã tẩn xuất ra ngoài các ác? các pháp bất thiện, những pháp này ô nhiễm, đưa đến tái sanh, đáng sợ hãi? đem lại khổ quả, đưa đến sanh, già, chết trong tương lai. Như vậy? này các Tỷ-kheo? Tỷ-kheo là Bà-la-môn. Và này các Tỷ-kheo, như thế nào Tỷ-kheo đã tấm sạch sẽ? Vị này đã tắm gội sạch sẽ các ác, các pháp bất thiện... đưa đến sanh, già9 chết trong tương lai. Như vậy? này các Tỷ-kheo? Tỷ-kheo đã tắm sạch sẽ. Và này các Tỷ-kheo, như thế nào là Tỷ-kheo đã biết và hiểu rõ? Vị này đã biết và hiểu rõ các ác, các bất thiện pháp... đưa đến sanh, già, chết trong tương lai. Như vậy, này các Tỷ-kheo, Tỷ-kheo đã biết rõ. Và này các Tỷ-kheo9 như thế nào là Tỷ-kheo Hữu học? Vị này đã tiêu diệt (nỉssutà) các ác, các bất thiện pháp... đưa đên sanh, già, chêt trong tương lai. Như vậy, này các Tỷ-kheo, Tỷ-kheo là bậc Hữu học. Và này các Tỷ-kheo? như thế nào Tỷ-kheo được gọi là bậc Thánh? Vị này đã làm cho xa lìa các ác, các bất thiện pháp... đưa đến sanh, già, chết trong tương lai. Như vậy, này các Tỷ-kheo, Tỷ-kheo được gọi là bậc Thánh. Và này các Tỷ-kheo, như thế nào Tỷ-kheo được ệọi là bậc A-la-hán? Vị này đã làm cho xa lìa các ác, các bât thiện pháp... đưa đên sanh, già, chêt trong tương lai. Như vậy? này các Tỷ-kheo, Tỷ-kheo là bậc A-la-hán. Thế Tôn thuyết giảng như vậy, các Tỷ-kheo ấy hoan hỷ tín thọ lời Thế Tôn dạy.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.